

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

РОЗБУДОВА АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛОТИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт звернувся до конгресу з посланням, щоб конгрес ухвалив на розбудову нових бойових кораблів 800 мільйонів доларів. Президент говорив, що в обличчя міжнародного напруження цього вимагає безпека Злучених Держав Америки. Крім розбудови флоту планують також розбудову сухопутної армії. Є великі позначки, що конгрес прийме цю пропозицію і тоді Америка вступить на розбудову воєнної флоту, що може стати першою на світі.

НАПРУЖЕННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ПОБИТТЯМ ДИПЛОМАТА.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд планує черговий гострий протест проти побиття японськими військами американського дипломата Алісона в Нанкінгу. Ситуація загострюється до тої міри, до якої вона була загострилася по затопленні корабля „Паней“. З надрукованого звіту виходить, що Алісон, який репрезентував Злучені Держави Америки, побив японський офіцер тоді, коли він пробував розвідати, хто пограбив майно одного американського громадянина в Нанкінгу. Побиття було цілком безпідставне, бо Алісон не думав противитись розпорядковій згаданого офіцера.

СКІЛЬКІСТЬ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — „Нешенел Індустриел Конференс Борд“ обчислила, що в грудні м. р. безробіття зросло на 1,289,000 людей. За чотири останні місяці минулого року загальне безробіття зросло на три мільйони людей. Тепер усіх безробітних рахують на близько дев'ять мільйонів.

ПРЕДСКАЗУЮТЬ СКОРИЙ ДОБРОБУТ В АМЕРИЦІ.

ПІТСБУРГ. — П'ять президентів найбільших американських залізничних компаній мали свою конференцію, на якій одноголосно ствердили, що вже в найближчому часі в Америці розпочнеться великий добробут. Застій уже досягнув дна і тепер повертається до кращого. Але це помітне буде помітне шойно на весну. Бізнес набере великого розмаху і пічне процвітати.

НЮЙОРСЬКИЙ СТЕЙТ НА РОЗБУДОВУ ДОМІВ.

ОЛБАНІ. — У стейтовій легіслятурі добиваються закону, на основі якого можна було б видати державні бонди на сім мільйонів доларів і за ті гроші розпочати по цілім стейті велику розбудову мешкальних будинків. Правдоподібно цей закон перейде.

ХОЧУТЬ РУЗВЕЛТА ТРЕТІЙ РАЗ ПРЕЗИДЕНТОМ.

ВАШИНГТОН. — На конвенції американських вуглекопів з ентузіазмом витано гадку, що би президент Рузвельт кандидував третій раз на президентства Злучених Держав. На адресу президента висказано признання, що він „зробив багато для нас, не звертаючи увагу на пропозицію з боку тих, що дістають величезну напругу з добродійств культури і цивілізації“.

ДИВНЕ ПОСТУПОВАННЯ СЕКРЕТАРЯ ІКЕСА.

ВАШИНГТОН. — Секретар внутрішніх справ, Ікес, увійшов в неприсутності свого заступника, секретаря Весту, до його персоналі і словним наказом казав урядовцю йому персоналі опустити бюро і забратися деінде. Як причину цього безпардонного вчинку він подав, що „має досить“ урядування під секретаря. Між секретарем і його заступником, якого настановив Рузвельт, цілий час велася підпольна війна.

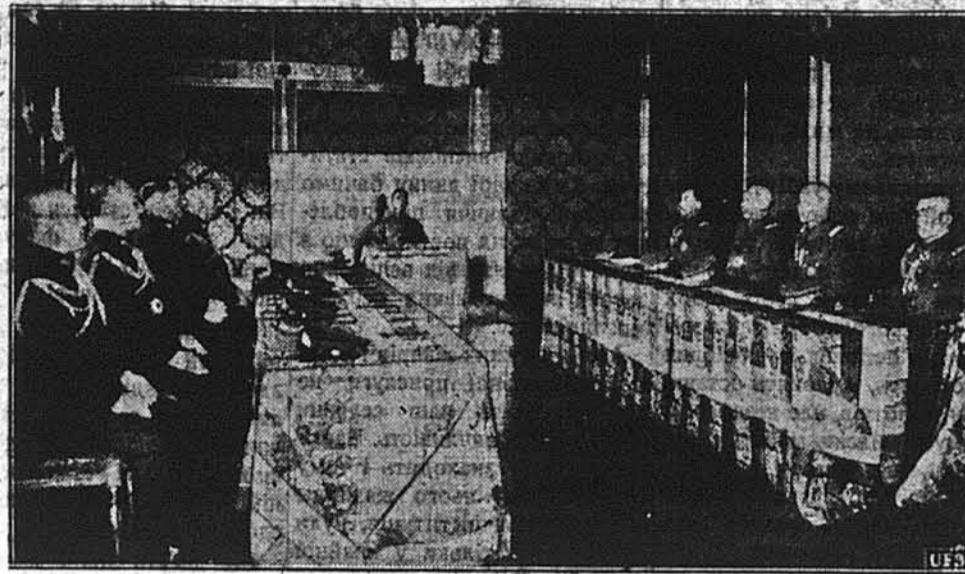
ДАЛЬШІ КЛОПОТИ З ЛЕДОМ НА НАЯГАРІ.

НАЯГАРА ФОЛС. — Величезна кількість ледів, що нагромадилась понижче водопадку Наягара й розвалила залізний міст, тепер сунуться поволі далі вниз рікою і завдає шкоди. В містечку Люїстон, якого доми лежать близько води, ледяні криги порозсаджували ті доми, мовби вони були з карт. Побойються, що ці леди, затарасовуючи біг ріки, готові викликати повінь.

ЛЯ ГВАРДІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ, ЩО ВІН ХОЧЕ КАНДИДУВАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ШКАГО. — Посадник Нью Йорку Ля Гвардія, який тепер перебуває в гостях у Шкаго і на адресу фермерів сказав кілька теплих слів, заперечив, начебто він своїми промовами старається зеднати собі фермерів до президентських виборів у 1940 році. Він, каже, є дуже занятий роботою в Нью Йорку й не має часу думати про президентську кандидатуру.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЦІСАРСЬКА РАДА В ЯПОЇІ.

Тільки три рази вступлення на престіл японського цесаря Гірогіта скликувано цесарську раду для розгляду важних справ цесарства. Образок показує останню раду, котра за всякою правдоподібністю радла над веденням війни в Китаю. Як видно з образка, всі учасники наради — військові люди.

ПОРУБАЛИ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВИ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ“.

В Погарі, коло Сколього, довка місцевого солтсаго, своім чоловіком Олексю Гойвановичем напала на заступ. голову читальні „Просвіти“, Савку Бабича, що проїздив коло них з возом сіна. Тяжкими ударами сокири і залізної лопати напасники порубали Бабичеву голову й пальці на одній руці. Пораненого відвезли до лічниці в Стрию. Поліція списала протокол і залишила напасників на волі.

СКАЖЕНИЙ ЧОЛОВІК ПОКУСАВ РОДИНУ.

В селі Клетня, радомського повіту, Владислава Коцьвіна покусав свого часу пса. Не знаючи, що пса був скажений, Коцьвін злегковажив собі цілу пригдо і не лікувався. Аж недавно він дістав напаса скаженими і почав кидатися на свою родину, бити її та гризти. Так покусав він три особи. Всіх покусаних перевезено до шпиталю в Радомську, а скаженого чоловіка звязали і під сильним наглядом відставили до Кракова.

ХТО ВИНЕН?

Лондонська преса подає широкі звітлення про самогубство міс Мері Аткінсон, колишньої доглядачки кн. Михайла Радзівіла. Міс Аткінсон відібрала собі життя вистрілом з револьвера, позиченого від сусідів. Вину за це самогубство англійська преса приписує самому Радзівілові. Він не виплатив їй за останні три роки належної заслуженими і навіть позичив собі від неї майже всі оцадності. Приїхавши до Лондону, вона передала справу судові, бо її правний заступник звернувся був у цій справі до кн. Радзівіла, але не дістав ніякої відповіді. Крім того інтерв'ював у британському міністерстві закордонних справ та в англійського консуля у Варшаві. Розуміється, з польського боку цьому заперечують, мовлячи, що міс Аткінсон виїхала з Польщі з грішми.

ДУБОВИ ВОДОПРОВОДИ В ЗАЛЩИКАХ.

Підчас будови каналізації в Залщицах знайшли напроти палаці барона Турнава старі міські водопроводи з дубових рур, зладжені з одноцих дубових колод з випаленими в нутрі ділами. Кінці були окуті залізними обручачами. Довжина колод коло 3 м. Походять вони, здається, зперед кількисот літ.

НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ У КОЛОМИ.

В. Коломії прищипили одного „небесного пташка“, що то не сіяв, не орав, але грав „англіка з Коломії“, слегаттно вбирався, бував у найкращій товаристві, хоч „по фаху“ був значайним злодієм. Паном цей називався Фредзьо Мендель і походив зо Львова. Недавно гостили його в Коломії одні заможні люди й підчас гостини зникли з касетки кількисот злотих. Тому, що крадіж був сний як сонце, го сподар довго не барився, лише в товаристві поліційного агента кинувся шукати Фредзя, який тимчасом мав намір втікати з Коломії. Застигали його вже на залізничному двірці. Провадив його арештувати і провадив на поліцію. Але по дорозі Мендель пустився навіткача. Агент зачав його здоганяти, а потім витягнув револьвею і стрілив кілька разів за втікачем. По третім стрілі Мендель повалився на землю. Простягнувся непорушно на хіднику й не давав ніякого знаку життя. Ну, той уже небіжчик — подумав агент. Закликав залізничного сторожа, велів йому постати коло трупа, а сам побіг до міста повідомити про випадок слідчого суддю. А „труп“ тільки й на те ждав! Як схопився, — перевірив сторожа догори ногами й чкурнув, аж закурнілося. Так, перехитривши агента, втік він до поблизького тартаку і там сховався. Аж по кількох годинах знайшли панка під стросом дощок, а при нім цілий арсенал витривів і ломів.

ОРЕЛ УТІК З СССР ДО ПОЛЬЩІ.

Школярі з прикордонного села, покрито снігом, недалеко від дротяних засіків, що тягнуться між Польщею й СССР, схопили величезного орла, якого ширяна крил є коло 3 м. Орел перелетів останками сил кордон і осів на снігу по польській стороні. Він був такий виголоджений, що його схопили без труду. Зараз накормили його мясом. За кілька днів він став безбелечний для оточення. Його відіслали до звирінця в Вильні.

КРИЛО ЛІТАКА ВІДТЯЛО ГОЛОВУ ПІДСТАРШИНІ.

В Латвії на майдані літаків в Улеборзі літак надбережного сторож, зриваючись до лету, вдарив крилом стогоного на майдані літаків підстаршину й відрізав йому голову.

„СЦИЗОРИКОМ“ ОБОРОНИЛАСЯ ПЕРЕД НАПАДОМ.

Недавно заулком сторої Прагі були тереном трагікомічної події, якої головною героїною була молода муринка, танцюристка з Парижа. Коли молода муринка виходила з кабаре, в якому шойно недавно почала працювати, напали на неї 2 бандити, які намагалися її загарбати футро. Одна з пань, які саме тоді переходили вулицю, почала кричати за поміччю, одначе близько не було нікого. Та відважна муринка перескочила мур і почала боронитися. Одного з напасників вдарила ножем у серце, другого теж пробила, одначе не дуже небезпечно. Найкомічніше, що бандити зовсім не знали, що нападена жертва — це муринка, і коли в одному менті на неї влопо з вулиці світло самоходного рефлектору, оба сторопіли. Ім здавалося, що перед ними стоїть улир і вони кинулися на втеки. Та втекти не вояли, бо з причини упливу крови стратили сили і положилися в куті на вулиці, де їх знайшов майже неспитомних поліцай. У раних муринка лізнала бандитів, що на неї напали.

ТАКИ ВИГРАЛИ — УКРАЇНЦІ!

УЖГОРОД. — Ужгородське „Українське Слово“ подає, що в ужгородській громадянській школі два рази рішали збори родичів у справі заведення шкільних підручників і все рішали, що бажать собі вживання українських підручників, а є проти московської граматки Сабова. Та шкільний інспектор не був з того задоволений і зарядив іще одно, вже третє голосування картками. Та абсолютна більшість батьків лишилася при своему попередньому рішенні. І тому, на велику радість учнів, будуть їх там і далі вчити по українськи, а не по московськи. Сталось це тому, що в тім випадку батьки були вже більш освідомлені й не дали себе побаламутити хитрими грами на словах „руський“, „русский“, „малорусский“ і т. д.

ЕПІСКОПИ ТАКАЧ І НЯРАДІЯ У РИМІ.

РИМ. — Від довшого часу перебувають у Римі єпископ Василь Такач зо Злучених Держав і крижевацький єпископ Нярадія у Римі. Кажуть, що у Ватикані ведуться якісь важні переговори.

„РУССКІ“ КООПЕРАТИВИ.

ЛЬВІВ. — Польська влада намагається на всі лади підкопати українські кооперативи на українських землях під Польщею, відмовляючи їм кредитів та ставлячи їм ріжного роду перешкоди. Зате „широ“ помагає розвоює „русских“ кооператив, що мають виконати юдину роботу і спинити розвій українського кооперативного руху. Тепер оголосив варшавський статистичний уряд кооперативну статистику, яка нараховує в Галичині 3,160 українських кооператив і 217 „русских“. Українські кооперативи мали 426,931 членів, а „русські“ 16,032. Українські кооперативи мали урядовців і службовиків 11,100, а „русські“ 195. Так було в 1933 р. В 1936 р. було „русских“ кооператив вже тільки 208.

НЕ БУЛО „ГУЦУЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ“.

УЖГОРОД. — „Українське Слово“ подає, що в „Землі і Волі“ поміщено заклик під заголовком „Відсвяткуймо 20-ліття „Гуцульської Республіки““. На той заклик відповіли учасники українського національного збройного зриву на Закарпатті в 1918—1919 р. Вони підкреслили, що треба вшанувати пам'ять молодих героїв, що полягли під Сиготом у часі згаданого зриву. Але не треба згадувати про якусь „Гуцульську Республіку“, бо такої ніколи не було й ніхто не думав таку будувати. Національне повстання вибухло на Гуцульщині в самих українських масах. Збройний похід на Мармароський Сигіт не був нічим іншим, а тільки наміром прилучити таким способом ціле Закарпаття до матерніх українських земель, що вкрадено української держави. Поширювання невірних вістей про якусь „Гуцульську Республіку“ як окремішню державу може бути лише водою на млин тих ворогів національного українського відродження, що хотіли би бачити нас розділеними на карпаторосів, руснаків, гуцулів, лемків і т. п.

ЗАБУЛИ, ЯК ТВОРИЛИ „РУСІНСЬКУ“ ЧИ „ГУЦУЛЬСЬКУ“ НАЦІЮ.

ВАРШАВА. — В дискусії над бюджетом міністерства справ заграничних обговорювано відношення Чехословацьчини до Польщі. Стверджено, що полякам у Чехословацьчині стає чимраз гірше, що польських селян переселяють з польських сіл у глиб Чехословацьчини, та, що найгірше, кажуть полькиам вписувати свою приналежність до „чумеської нації“.

НАЛЯКАЛИСЯ ПОЇЗДКИ ДО АМЕРИКИ.

ВАРШАВА. — Американський кореспондент подає, що деякі подяки в Злучених Державах задумали спровадити до Америки на відчити бувшого прем'єра Польщі Вінцента Вітоса, що перебуває на вигнанні в Чехословацьчині. Вітос є в поганих відношеннях з польським урядом, як теж і його людоя партія. Тепер кажуть, що як уряд довідався про ту задуману поїздку до Америки, то зачав переговори з Вітосом, щоб дійти з ним до згоди.

ЩЕ ОДНА ДИКТАТУРА.

ВІДЕНЬ. — З Атен, столиці Греції, доносять, що прем'єр Іван Метаксас видав комунікат, який наказав оголосити в усіх часописах на першій сторінці, а в яким подає, що його влада стала диктаторською, та що проти тих, що з тим не погодяться, будуть повзяті такі самі гострі міри, які були вживані досі проти комуністів.

ЗГАДУЄ ЗА КОЛЬОНІ.

ЖЕНЕВА. — Польський делегат дорікав Раді Ліги Націй, що не застановляється над тим, що Польща потребує мати заграничні кольонії.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 5, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ЗГОДИ, ЧИ ДО ЩЕ ЛЮТІШОЇ БОРОТЬБИ?

На конвенцію майнерської юнії, що відбувається тепер у Вашингтоні, звертаються очі всього краю. Вагу цієї конвенції відчувалося й давніше, але ще більше відчувається її тепер, коли юнія „Юнаїтід Майн Воркерс оф Америка“ стала хребтом Комітету Промислової Організації, що як звісно, побивається за нову засаду робітничої організації й в ім'я цієї засади навіть довела до зривання з об'єднанням усіх робітничих юній, Американською Федерацією Праці. Тому й привертання назад об'єднання робітничих юній у значній мірі залежить від рішення майнерської юнії. Звідти й тим більше зацікавлення конвенцією майнерської юнії.

Що зривання єдності серед робітничих юній було ненормальним явищем, шкідливим для самих юній, це підкреслив на цій власне конвенції самий Джан Луїс, голова майнерської юнії, хоч він є головою Комітету Промислової Організації. Стердив він це, не зважаючи на те, що від часу зривання з Американською Федерацією Праці майнерська юнія виказує гарний зріст у членах, фінансах і впливах. Значить, нові засоби боротьби, були товчком до кращої організації, але з цього ще не виходить, що так воно буде все. Боротьба між двома групами юній мусить шкідити навіть тим юніям, що від зривання зростають, бо боротьба між юніями відвертає енергію юній від боротьби з підприємцями на боротьбу з противниками у юнійнімі русі.

Супроти цих фактів мусить бути природний рух за злучення назад в одну цілість посварених із собою юнійних груп. Спроби згоди вже були, але вони все розбивалися. Казали, що Джан Луїс їх розбивав. Тому на нього впало завдання проложити тепер новий плян угоди. Виконуючи те, чого від нього ждали, Джан Луїс подав такий плян злучки розбитих робітничих юній: хай Федерація Праці дозволить усім юніям Комітету Промислової Організації приступити в члени, себто хай видасть усім юніям Комітету чартери як повноправним відділам, і хай потім скличе конвенцію Федерації й на ній, у присутності делегатів усіх, старих і ново прийнятих, юній рішить засади організації робітничих юній. Колиб цей плян не підходив для Американської Федерації Праці, — говорив далі Луїс — то хай усі юнії Федерації приступлять до Комітету, котрий зробить те, чого він тепер жеде від Федерації.

Цей плян є зовсім практичний. Однак він має одну недочоту, а саме ту, що провідники Федерації не можуть на нього згодитися через страх за свої позиції. Через те вони його й відкинуть. Здавалось би, що з тої причини плян Луїса зовсім зайвий; та таким він не є. Хоч нездільний до негайного переведення в життя, він показує, чому провідники Федерації не хочуть об'єднання, а тимсамим він посуває трохи наперед справу об'єднання.

Гнат Крашанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(16)

— А то чому? — спитав стривожений Жук. — Бо небезпечнішого кута, як той, в світі нема. Татари очаківські, буджацькі, ногайські, які хочеш. Волокити, опришки, найріжніша голота, що зпід шибениці вивтікала в ті сторони без влади, без ладу. Чого такому чортові пхати в зуби бабу з дитиною? — Поганю! — замітив Жук. — Ще не запізно. Перекажи сотникові, що я прошу його до себе. Нехай заїде до мене з цілим товариством. Тут всі відпочинуть і коли їм навкучиться мій монастир, пойдуть назад. — Сотник мусить поїхати до Зубрина, бо то службова їзда. — Сотник нехай собі їде, бо на те він козак. Чого бабу туди пхати? Бабу, з молоденькою донькою. Чи ви всі голови потратили, що дозволили? Баба з донькою нехай вертаються! — Сотникова не скаче. Вона в ті небезпеки не вірить. — Хібаж не знає, що зараз за межами Зубрина татарські кошовища? З чогож татари живуть, як не з того, що плин-

дують своїх сусідів? Кобито одні татари! Не досить того, що той Зубрин на самісінькій границі і що недалеко по тім боці три бісурменські фортеці. В самім Зубрині сидить справжній чорт, котрого там собі і нам на біду посадила Польща. Знаєш, чому татари на Зубрин не нападають? Бо той Кіндіс знається з ними. Наводить їх на наші села і з ними ділиться добувкою. Знають його в околиці і всі дрожать перед ним. Зве себе дідичем Зубрина. Оженився з донькою багатого вірменина в Кам'яні. В печці було би їй ліпше, як у нього... Драбуга зпід темної звізди... Він вже якийсь подбає, щоби йому сотник води не каламутив... Коби з вами шло бодай п'ятьсот козаків... Скільки вас є? — Двацять шабель, рахуючи й мене, — сказав Жук. — Ігумен зареготав, чарку викилив і каже: — Сотник хіба збожеволів. Сам Бог опікується вами, коли тебе привів сюди. Це на те, щоби я вас перестеріг. Для вас один рятунок. Вертайтесь, поки ще цілі! — Стурбувався отець Жук. Зві-

Богдан Олесницький.

СТО ШПИТАЛЬНИХ ЛІЖОК

(3 нагоди наближаючого відкриття Українського Шпитало Ім. митрополита Андрія у Львові).

Наше життя таке сире і жорстоке, а люди такі погноблені й безрадніші, що інколи багато ентузіазму і фантазії треба зужити на те, щоб святочні шпальти надхнути оптимізмом і хочби штучно зарожевити горизонти майбуття. А всетаки, коли ми сьогодні беремося складати отсі рядки, то нашу душу сповняє правда, а щира радість. Бо насправду, на сірому тлі щоденних невдач, розбитих плянів і знівечених надій мінними, ясними лініями рисуються реальні контури ідейного задуму вперед кількох років, що сьогодні, чи завтра стане перед нами, як жива, довершена дійсність.

На західному узбіччі святоюрської гори станула нова, висока на три поверхи будівля, що вже здалека ловить око чепурним виглядом своїх білих стін. Ще сьогодні долітає з нутра гамір останніх, гарячкових пригтовань, дудонять останні удари молотків, але незабаром відійдуть звідсіля майстри, робітники, інсталюатори і ці модерно, по європейській укладні мурі дадуть захист для українського шпитало.

У розмові з директором „Народної Лічниці“, д-ром Титом Бурчинським, довідуємося, що вже за кілька тижнів можна сподіватись відкриття шпитало. Очевидно, коли не зайде якась непередбачена перешкода. А такі перешкоди з боку всяких комісій і підкомісій, всякі оправдані й неоправдані санітарні вимоги та перепони. Але чим жеж є ті перепони в обличчя великого, майже завершеного діла? — Нарешті будемо мати у Львові свій власний український шпиталь!

Велике значіння тієї події і радість, з якою можемо прийняти цю вістку, стають ясні й оправдані на тлі жалких санітарних відносин, що в них іще сьогодні залишається загал нашого населення.

Ясна річ, що одинокий український шпиталь не всилі розв'язати трагічної шпитальної болячки наших земель, але всеж це крок уперед. Міцний, рішучий крок уперед, самозбережний відрух нації, що хо-

че жити! Практично: це 100 нових шпитальних ліжок під дбайливою опікою наших власних лікарських сил.

У часах національного відродження — це перший український шпиталь на галицькій землі (не враховуючи нашого шпитальництва за час української державності). Та ідея громадянського шпитальництва для нас не чужа. Хроніки давнього Львова записали існування аж кількох шпиталів — захистів, удержуваних українськими церковними братствами XVI — XVIII віку.

Щоб уявити собі велику роллю і призначення українського шпитало, не треба сягати аж до вимовних висновків статистик, бо кожної днини бачимо ті смутні обличчя пригноблених мужицьких постатей, що з нічим відходять від зачинених дверей переповнених державних шпиталів.

Автім у чужих лікарів і в чужої шпитальної прислуги не все знаходить наш селянин серце і доброзичливість. Частіше він їх не знаходить і тому шпиталь для нього жалівна, зненавиджена інституція, куди вибирається тільки у крайній потребі, найчастіше тоді, коли на рятування здоров'я вже запізно. Така нехоть сільського населення до шпитального лікування має лихі наслідки для здоровності села й ми віримо, що наш шпиталь бодай частинно причиниться до зміни наставлення нашого селянства щодо шпитального лікування.

Український шпиталь у Львові слід теж розуміти як прийдешню центрально наших санітарно-гігієнічних змагань для оздоровлення нашого національного організму. Досі наша здорова акція в Галичині могла виявитись тільки словом здоровно-освітньої пропаганди; тепер в оперті на власний шпиталь зможе вона прибрати більш діловий характер і зискати на інтензивності.

І хоч шпиталь „Народної Лічниці“ у порівнянні до фактичних потреб українського населення таки ще дуже невеликий, то всеж його відкриття матиме для нашої будучности важне і корисне значіння. Передівсім матимемо власну нау-

ково-лікарську станицю, що й брак боляче відчуває досі наш лікарський світ. Шпиталь — це невідмінний варстат для науково-дослідної праці сучасного лікаря, й саме недостатка власного шпитало була тим моментом, що не дозволяв нашій медичній науці розвинутись у повний ріст.

Багато в нас світліх і талановитих лікарів, що через брак варстату наукової праці мали наче спутані руки, або мусили працювати на рахунок чужої культури. Тож відкриття нашого шпитало буде мати рішальне значіння для розвою природничо-лікарської секції Н. Т. Ш., головню для праць і досягнень її лікарської ланки.

Український шпиталь, це для нас щось більше за сам шпиталь; це будуча святиня нашої науки, щось у роді репрезентаційної клініки, що в ній молоді лікарські сили виростатимуть під доглядом наших досвідчених, передових лікарів. Він і мусить статися завязком для медичного українського університету у Львові.

Шпиталь „Народної Лічниці“, цей національний храм здоров'я, здвигнений зусилля усього громадянства, має для нас свою питому цінність як національна установа, що на ній сміливо можна написати слова: Народ собі!

Ще десять років тому була ідея, був величній плян, зроджений у гурті наших ідейних лікарів. Йх невсипуща енергія і жертвенна безкорисна праця в амбулаторіях „Народної Лічниці“ (де речі від 1903 р.), протекторат і щедристь князя нашої церкви та допомічна, активна постава всього українського громадянства в краю і за океаном — це ті рушійні сили, що за кілька років з великого пляну зуміли зробити велике діло.

Тут і кілька інформацій про матеріальну сторону діла.

В будову й улагодження шпитало вложено менш-більш 620,000 зл. п. Гроші прийшли зо збіркової кампанії з нагоди ювілею митрополита Шептицького, прийшли теж і від нього самого, що завжди виявляв себе великим протектором „Народної Лічниці“, як цінної і високогуманної установи. Чимало грошей придбали і самі лікарі „Нар. Лічниці“, що з дрібних оплат за амбулаторійні поради склали основний капітал на будову шпитало. Знайшлись теж і жертвенні фундатори поодиноких ліжок у шпиталі.

Та наше громадянство не сказало ще в справі шпитало свого останнього слова. На шпиталі ще пляма 125,000 зл. гіпотечного догву, але ми віримо, що наш свідомий загал хутко вимаже цю пляму і буджет нашої одинокої лічниці не буде обвантажений догвами.

Хтось міг би побоятись, чи наш шпиталь, залишений собі, без ніяких підмог держави, зможе бути доступний для широких мас населення. Управління заспокоює нас, що оплати в нашій лікарні будуть такі самі, як у державних шпиталах, що користають із великих субвенцій. Це вадяться тільки тому, що загал лікарів у нашому шпиталі працюватиме безплатно.

Ще кілька тижнів — і український шпиталь, довголітній мрія наших лікарів — громадян і важна національна установа, стане перед нами як радісна, завершена дійсність. („Новий Час“).

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В „Свободі“ (ч. 23) було подано за Офініором, що британським представником до У. Н. Р. в січні 1918 року був Пліктон Гедж. А має бути: Picton Bagge.

ПОЛІТИКА І ФАХОВІСТЬ

В організованім робітничім русі в Америці змагаються з собою дві струї: політична і фахова. Перша старается політичним шляхом добитись належного рівня життя для американської робітничої класи, друга — фаховим; перша організує свої юнії на засаді загально-робітничої солідарності, друга — на засаді фахової солідарности; перша знайшла свій вияв у Комітеті Промислової Організації, друга — в Американській Федерації Праці.

Тяжко тепер твердити, котра струя остаточно перемаже. Бо залежати це буде від цілості американського суспільного устрою, в якому також змагається політика з фаховістю. Коли політика перемаже в загальному устрою, то тоді перемаже також К. П. О. А коли перемаже фаховість, то тоді перемаже А. Ф. П.

Як знаємо, американський суспільний устрій є завершений президентом. Президент не має права видавати законів, тільки їх виконувати. Самі закони ухвалює конгрес, поділений на дві палати: представників і сенаторів. Вони є законотворчим тілом, а президент — виконним.

Здавалось би, що тому, що президент не має права ухвалювати законів, його позиція не є така вже сильна, як це люди в Америці звикли бачити. Та річ у тому, що він сам не може ухвалювати законів, то має право спротивити проти закону, який ухвалить конгрес. Правда, конгрес може ще раз ухвалити той самий законопроект і тоді він стає законом без одобрення президента. Але завданням конгресу, як це говорить конституція, є співпрацювати з президентом, іти йому на руку й виказувати супроти нього добру волю.

Крім того сила президента полягає в тому, що майже кожний закон на світі можна трохи відмінно пояснювати. Найголовнішим завданням президента є стояти на сторожі добра американського народу. Але повяття „добра“ є дуже зглядне. Один чоловік може думати, що це є добре, а інший, що це інше. Ми бачимо, що багато людей закидають президентові, що він впроваджує в Америку диктатуру. А президент говорить, що хоч він впроваджує в американське життя деякі гострі міри, то робить це саме тому, щоб урятувати американську демократію.

Американські конгресмени і сенатори це головню політики, як не є знавцями в економічній розумінні. Вони не є інженерами, банкірами, купцями, лікарями, і т. п. Правда, майже в кожному випадку так буває, що кожний з них крім своєї політичної професії має ще якусь домашню професію. Але до конгресу він дістався не на основі цієї домашньої професії, тільки на основі своєї політичної кар'єри: якась політична партія, в якій він здобув собі впливи, видвинула його на кандидата і, здобувши для нього голоси суспільности, післала його до Вашингтону. У Вашингтоні кожний з них не виконує тої роботи, яка найбільше відповідала його знанню. Бо нинішній американський конгрес це цілості політичне тіло. Правда, там дебатується над різними фаховими справами, як фермерство, посіви збіжжя, промислові відносини у фабриці, будівництво мешкальних домів, гігієна, але поражачою більшістю тих конгресменів, що підносять руку за або проти даного закону, та що властиво рішає, чи даний закон переїде, чи перепадє, не має фахового поняття про те, про що рішає. Бо величезна біль-

шість не є фермерами і не має поняття про обрібку рілі. Колиж рішають про мешканеву справу, то величезна більшість не має поняття про будову домів. Те саме з суспільним здоров'ям, яке вимагає знання медицини, і т. д.

Голосуючи за якусь справу, конгресмени керуються інтуїцією, або даються захоплювати не так річевими аргументами, як красноріччівстю вєскодавця.

Щоб надати трохи фаховости нарадам конгресу, вибирають там багато сталих і тимчасових комісій та підкомісій, до яких влихається таких конгресменів, що в даній справі мають фахове знання. Ті комісії, обробивши наперед дану справу в тісному крузі фаховців, піддають її під голосування. Решта конгресменів приймає її або відкидає. Та ця решта викликає через те тихий чи отвертий закид, що вона фактично для голосування непричетна, або навіть шкідлива. Бо коли вона приймає без застереження те, що подали фаховці, то вона тим завдає брехню цілій політично-демократичній системі. Колиж вона зачне дискутувати над тими справами, які вже рішили фаховці, а про які вона не має поняття, то вона своїм втручанням не розв'яже справи, тільки ще більше її поглуває.

Справа фаховости і політики стає нині тим лекучіша, що нинішні суспільне життя є дуже складне і кожна ділянка вимагає знавців. Нинішні економічні клопоти можуть розв'язати тільки знавці. Це бачить дуже добре президент Рузвельт, який колись створив був біля себе так званій „Брейн Трост“, а тепер має до помочи сталий комітет промислових знавців, зложений з кількохдесятьох членів.

Тепер президент старается знайти якусь синтезу між політикою і фаховістю і плянує зложити „економічну раду“, до якої входилиб 24 знавці з ріжних ділянок суспільного життя. Вони заступалиб інтереси своєї групи чи класи та малиб до певної міри довіря своєї класи, себто малиб також попри своє чисто фахове знання також політичну силу.

Як знаємо, корпоративні устрої завели в себе вілості професійні парламенти, де засідають послы, вибрані іх становними організаціями. Ці професійні послы забирають голос і рішають лиш у таких справах, які дотичать їхньої професії і в яких вони добре визнаються. Шойню кабинет міністрів синтезує іх відірвокове законодавство і робить з нього цілість.

В Америці президент піднявся створення такої синтези політики і фаховости, але він хоче створити її так, щоб не надірвати традиційних демократичних основ американського устрою.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Елизабет, Н. Дж. — До збірки на „Просвіту“ від від. 234 У. Н. Союзу додати: П. Сташко \$1. Разом \$15.20.

В. В., Картерет, Н. Дж. — Це не був лікар, що „оголошував лікування простуди і „сайнус“ при помочи ямлі“, тільки це була новинка, подана про лікарську конференцію, на якій один з лікарів зробив доклад про те, що таку лампу відкрито і що роблять нею експерименти в шпиталі. Ближче про це можете довідатись від лікаря, або в якомусь шпиталі.

Батько (до дочки): — Знаєш, той Крупка, що ти з ним тепер ходиш, не подобається мені зовсім. Дочка: — Не шкодить, тату, ти йому теж не подобаєшся.

ПРАВДА ПРО СОЮЗ — ЦЕ НАЙКРАЩА ДЛЯ НЬОГО РЕКОМЕНДАЦІЯ.

ГАЗЕТНИЙ ФОНД.

Провіривши заповомовий, народний і конвенційний фонд, тепер придивімся до газетного фонду, який виносить 30 центів на місяць і проти якого є може більше завваг, ніж проти перших.

За тих 30 центів член У. Н. Союзу дстає цілий місяць часопис „Свободу“. Коли почислити, що місячно виходить приблизно 26 чисел „Свободи“, а до того додати поштовою оплатою для кожного числа, то тоді шойно можна собі уявити, як дешево дстають члени У. Н. Союзу свій український часопис. Мабуть ніде на світі нема дешевшої української газети. А можна також сумніватися, чи серед інших народів на світі є щоденник, що дають дешевші передплати, а видають їх у таких обставинах, як наші. Таж тих 30 центів на місяць мало що не забере сама почта. Чотири рази дорожче виносить передплата щоденника навіть у старім краю, де все є значно дешевше. Якби передплатник хотів по бизнесовому заплатити „Свободі“ повну належність, то він мусів би заплатити яких чотири рази більше.

Чи ж серед тих обставин можна твердити, що 30 центів, які побірає У. Н. Союз на покриття газетного фонду, є „здривством“, чи витратою грошей? Ні. Це добродійство для членів, бо завдяки У. Н. Союзові, завдяки його організаційному поставленню газетної справи, члени У. Н. Союзу можуть дставати щоденник майже тільки за покриття поштовою оплатою.

Правда, є в нас і такі критики, які говорять, що без своєї преси вони можуть обійтись. Так, можуть обійтись, але лише ті, які стратили всяке народне почуття, стратили пам'ять про Рідний Край, про рідну культуру, рідну традицію; які вирвали з себе все найдорожче, що людина може мати в серці, і стали нічим іншим, а тільки погномею для чужих. Для таких людей байдуже, що вони читають: відомості з Рідного Краю, чи відомості з Китаю; про терпіння українського народу, чи про терпіння китайців або еспанців.

Люди того покрово ходять у поряднім убранні, мають виголені обличчя й шовковий краватку, але мають кам'яне серце. Вони зароблять гроші, витрачають їх на їдження, спання, одягу, забави чи пиятику і позатим кінець. Вони не мають чуття для терплячих, навіть коли серед них знаходяться їх брати, їх рідні по національним походженню особи. Ось так, живучи без співчуття і серця для інших, вони остаточно вмирають, не лишаючи за собою ніякого сліду, ніякого теплого спомину. Такі себелюбні громадяни навіть для Америки не є бажані. Бо кожне збірне життя людей вимагає від поодиного громадянина зрозуміння для своїх співгромадян; а далі вимагає певної посвяти. А ті люди, що стратили всяке почуття до того краю, в якому вони родились, і до людей, серед яких вони змалку виростили, не можуть також мати ніякого почуття до своєї прибраної вітчизни. Вони думають тільки про себе, про свої вигоди, про свій шлунок, про свої приємності.

Отже рідна преса виплекує ті шляхотні почування, без яких людина ніколи не може бути повною людиною. Без рідної преси справжня людина ніколи не може обійтись.

Це також добре знали основоположники У. Н. Союзу, які поставили собі за завдання

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАЩПЛОУМО ЗДОРОВУ НАУКУ.

Щоби бути освіченою людиною, треба багато читати. Але ще не в тім діло, щоби багато читати. Треба ще знати, які книжки та які часописи читати. Бо є лихі книжки і лихі часописи, які не тільки нічого не навчають, але зведуть людину з доброї дороги. Візьмім, наприклад, такий часопис як У. Ш. Вісти. Там знайдете лише лайку і брехливі напади на українські часописи й на визначніших українських провідників. Також знайдете в тому часописі вихвалювання катів українського народу, вихвалювання всього того, чим властиво чесна людина повинна гдитися. Та шкода про тих запродавців і згадувати, бо вони тільки тішаться тим, що, мовляв, а таки про нас пишуть.

Чесна людина шукає доброї літератури і книжки та доброї й чесної газети. Такою газетою є „Свобода“. Там знаходимо кожного дня повчальні статті, а також такі рубрики, як „На біжучі теми“ і „3 дня“. Ці статті багато навчають; той хто вміє читати, далеко більше скористає з них, і навіть більше премности знайде в них, ніж десь, граючи в карти, чи вихляючи чарку.

Ми повинні себе освічувати, а також своїх дітей добрих річей навчати. Багато родичів нарікають на своїх дітей, що вони не вміють добре по українськи говорити й читати. Та здається, що найбільше цьому винні такі вони самі, що своїх дітей не навчають читати ні говорити. Майже в кожній громаді при церкві є вечірня школа, в якій учить або священник, або дячок-вчитель. Якби родичі не лінувались і післи до тих шкіл своїх дітей, то вони вміли б добре по українськи читати, писати і говорити. Але багато родичів легковажать собі ті вечірні школи, а потім нарікають, що діти не вміють по українськи говорити.

Минулого року на однім українським концерті був присутній один американський редактор. Він сказав, що чувся б дуже щасливий, якби вмів говорити українською мовою, бо українські пісні такі милозвучні, що кращі від них він не чув. Той редактор завстидав ту українську молодь, котра не вміє, чи не хоче говорити по українськи.

Ніде тут правди діти, а такі родичі, а з родичів матері найбільше вивуває, коли їх діти не вміють говорити рідною мовою. Виховуючи дитину від немовляти, матері мають добру нагоду заціпити любов і пошану до всього, що своє рідне.

Михайло Фук, Ембридж, Па.

Добра рада.

— Отже ти хочеш женитися? Я радо зазнаюмлю тебе з однією вдовою; вона багата і має лише одну дочку, доростаючу.

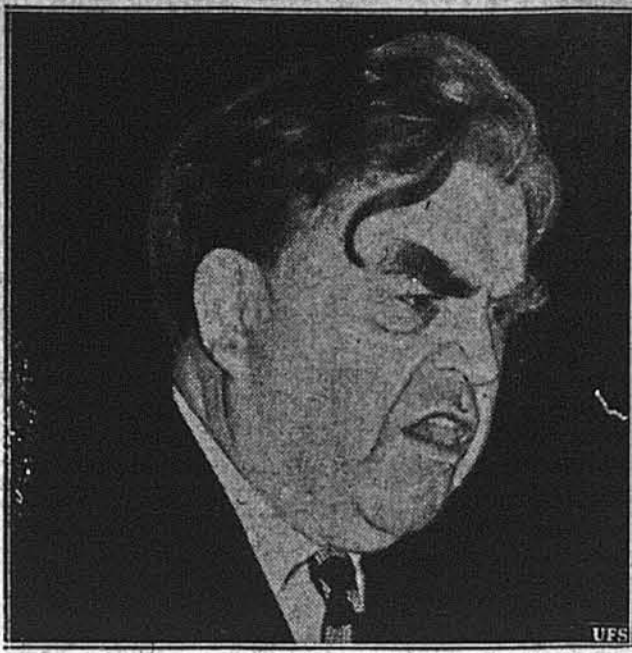
— Дякую, то я вже волів би дочку.

— Ні, того тобі не можу порадити, як твій старий приятель, бо тоді мав би ти на карку чортицю-тещу.

забезпечувати наше життя не тільки від матеріальних нещастя, але також від духового розкладу. Беручи це під увагу, можна сказати, що тих 30 центів місячно на свою пресу, це не тільки не змарнований гроші, але це добродійство У. Н. Союзу, який зумів справу шевк гроші члени можуть мати свою рідну щоденну пресу.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ГОЛОВНІ ДІЄВИ ОСОБИ ВЕЛИКОЇ БОРОТЬБИ В РОБІТНИЧИХ ЮНІЯХ.

Джан Луїс, голова Комітету Промислової Організації, Промовляє до конвенції майнерської юнії в Вашингтоні.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БРУКЛІН, Н. Й.

Річні збори С. У. А.

Відділ 21 Союзу Українок Америки скликав у неділю, 16 січня ц. р., річні збори, на котрі зявилося поважне число члениць. Збори відкрила передвіниця відділу, пані Бодак, і зясувала ціль і завдання організації. В часі зборів передвіниця часто висказувала свою думку про ріжні справи, а також подавала гадку, як їх розв'язувати. Члениці радо приймали її гадки.

Треба зазначити, що в нашому відділі попри старих члениць є теж кілька дуже діяльних жінок з молодшого покоління, вже рождене тут. Наш відділ ступнево зростає. На кожних зборах випиються все нові члениці. На останніх річних зборах вписалися сім.

Урядниці здавали свої звіти дуже вичерпно. Після звітів і перезеденої над ними дискусії приступлено до вибору нового уряду. Пані Бодак подавала за передвіництво в попередньому році і просила на черговий рік вибрати когось іншого, що краще повів би організацію. Але голова зборів, пані Павчак, сказала, що нема що членицям довог шукати доброго уряду, а тільки вони повинні вибрати знов старий уряд, який так добре вивязувався за своїх обов'язків. Вслід за тим присутні вибрали знов односторонно передвіництво паню Бодак. Секретаркою вибрано паню Параскевію Курило; касієркою паню Агафію Вітук, але вона відмовилась від уряду і тоді на уряд касієрки вибрано паню Анну Палащук.

По виборі пані Бодак подавала присутнім членицям за довіря і додала, що тим вона бере на себе відповідальні обов'язки, які вона старатиметься вповні виконати. Далі вона заклікала присутніх, щоб у продовж року кожна з них приєднала бодай одну нову членицю. А тоді, коли всі місцеві жінки будуть згуртовані в одній організації, настане серед жінок згода і більший запал до народної праці. Члениці нагородили її промову рясними оплесками, даючи тим своє приречення, що виконають її заклики.

Накінєць ухвалено з каси \$10 на викуп дому Лесі Українки. Гроші вислали до головної управи Союзу Українок Америки. По зборах відбулася забавка, на якій були виключно члениці Союзу Українок. На забаві панував дуже добрий настрій. Члениці були задоволені, що збори відбулися в такому порядку, а також раділи з

того, що цьогорічна коляда їм дуже добре випала; вкінці найбільше раділи з того, що ті їх збори і та забавка відбувалися перший раз у місцевому бруклінському Українському Домі. Справді було чого радіти. При кінці забави забрала слова пані Дацишин і піддала думку, щоб новому урядові заспівати „многая літа“. Думку цю виконано.

Пані Бодак пригадала, що, забавляючися, ми ніколи не повинні забувати про потреби Рідного Краю і при кожній нагоді повинні зложити свою жертву. Тепер вона просила, щоб присутні зложили свою жертву на Рідну Школу. Збіркою занялися пані: Гудима, Лемішка і Курійо. Зложили по \$1: А. Бодак, А. Гудима, М. Лемішка, П. Курило, К. Баран, А. Палащук, Е. Волох, П. Павчак, Т. Мудрик, А. Шеремета, П. Канюка, А. Гринчишин, А. Лис, П. Букер, Т. Сенюк, М. Зазуля, А. Цибрівська, К. Занько, П. Вишовецька, З. Дацишин, А. Пагут, Ю. Прихідко, З. Лобур, А. Черел, Анна Пагут, К. Сидорко, М. Цюпа, А. Глушко, М. Сорока, К. Дика, М. Стегницька, А. Квік, А. Шевчук; по 50 ц.: А. Крук, А. Балаевич, В. Матяшиш, О. Боган, Т. Ухач, Е. Роговська, М. Дрєвняк, П. Клим, К. Комаринець, А. Вітук, А. Михалюк, Е. Малко, М. Блин, П. Бурджак, А. Галас, П. Матейко; решта дрібними. Збірка принесла \$42.

Гроші призначено на такі цілі: \$10 на фонд жіночої преси С. У. А., \$17 на У. Н. Дім у Брукліні і \$15 на Рідну Школу в краю. Гроші на Рідну Школу вислали через Обеднання. Параскевія Курило, секр.

ГЕНЕРАЛ ІВАНЕ МАЦУТ.

Головний командант японських військ, що воюють у Китаю. Фотографія була знята в головній військовій команді.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДЛЯ ОХОРОНИ ПЕРЕД ПРОПАГАНДОЮ.

Обчисляють, що в публичних школах міста Нью Йорку 50,000 студентів брали в минулому році курси для розгляду пропаганди.

Ці курси мають на цілі навчити студентів відріжнити пропаганду в газетних оголошеннях, новинах, у фільмових і радіових новинах і таке інше. З самого способу вживання тут слова „пропаганда“ видно, що пропаганда вважається за щось, мало що не рівнозначне з неправдою.

Основна ціль курсів навчити молодь розглядатися як слід у всьому, що молодь читає й чує, приймати, що правда, а відкидати, що неправда. Що такий курс має певні добрі сторони, не можна заперечити, але чи потрапить він заохоронити молодого чоловіка перед впливом пропаганди, якою його напхано, як він іще був замолодий, щоб розріжнити правду від неправди?

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ СЕЛЯН.

Румунські партії, що противляться теперішньому румунському прем'єрові Октавіанові Годзі, протестують тепер як проти нового хитрунства Гоги, коли прем'єр зніс старий спосіб значення партій на виборчих картках та завів нову систему, що полягає в значенні кожної партії певним числом точок.

Несправедливість полягає в тому, що партія Гоги відтепер має бути значена одною точкою, а це в пам'яті селян традиційний знак національної селянської партії. Отже Гога при допомозі точки забере собі голоси селян, які належать селянській партії.

Що в цьому підступі є деяка кривда для національної селянської партії, не можна заперечити. Але що сказати про національну селянську партію, котра виховувала селян так, що в них рідніша чи становлять лояльність злилася в одну нерозлучну цілість з точкою на папері та що ця селянська партія не може тепер навчити селян, що точною вже не значиться їх партія, а партію їх противників? Чи не мають протести проти хитрости Гоги менше цю хитрість, а зате більше політичну незорілість румунських селян?

НАЦІОНАЛЬНА, ЧИ ЕКОНОМІЧНА БОРОТЬБА?

Польський прем'єр Славої-Складковскі, промовляючи в польським соїмі у Варшаві про жидівське питання в Польщі, висказав думку, що жидівське питання це не расове питання, а економічне.

Цю думку він викладав у цей спосіб, що, мовляв, боротьба вирнає з того, що польські селяни, стараючися підняти рівень свого життя, тяготять у міста, де є торговля й промисл. Цю еміграцію селян у міста, видимо диктовану економічними мотивами, жиди вважають порушенням своїх національних прав. У цей спосіб економічна боротьба перемінюється на національну. Міністер робив висновок, що відповідальність за цю боротьбу паде на жидів, котрі відмовляють польським селянам належного їм права емігрувати з сіл у міста.

Коли прийняти основні виводи Складковського, коли справді признати селянам право виходити з села до міста для поправи їхньої долі, то що в такому випадку сказати на польські крики проти еміграції українських селян у міста?

НЕБУВАЛА НАГОДА

ЗБІРКА КАЗОК УСІХ ЧАСІВ І НАРОДІВ

Хто з нас не знає літературного твору, який говорить нібито небилі про звірів, або про небувалі істоти, але на ділі говорить глибоку правду про людей? Кожному з нас оповідали такі казки, як ми були дітьми, й пам'ять тих оповідань, лишившись на все в нашій душі, нагдується нам не раз, коли в поважній життєвій ситуації нам приходить вгадувати тайни людської вдачі й постоупання. Казка цікава тим, що вона має форму, приступну для старого й молодого.

Кожний народ має свої питомі казки, в котрих він збирає свій догговіковий досвід. І кожний народ радо приймає від інших народів чужі казки, в цей спосіб наче позичаючи від чужих мудрости для своїх труднощів.

Учені позбирали в кожного народу казки, що переходили усно з одного покоління в друге, й нині людина, що хоче пізнати людську мудрість, укрити в формі такого умового твору, не потребує вже шукати аж спеціальних оповідачів (добри оповідачі казок це дуже рідкі люди), а просто купує собі книжечку зо збіркою казок і вже має ключ до скринички мудрости, замкненої в казкових багатстві.

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ“ МАЄ НА ПРОДАЖ ЦІЛУ НИЗКУ ЗБІРОК КАЗОК РІЖНИХ НАРОДІВ:

- 1) **КАЗКИ ЕЗОПА.** Ше шістьсот літ перед народженням Христа, себто півтрьох тисяч років тому, жив у Греції грек, що потім попав у неволю в чужім краю і як невільник прославився серед вільних людей своїми казками. Любомир Селянський переповів 50 з тих казок українською мовою. Видання Загальної Бібліотеки, сторінок 72, ілюстрацій 4, ціна 20 ц.
- 2) **ЛИС МИКИТА.** З німецького переклав Іван Франко. Це прегарна поема про пригоди лиха-хитруна, що вміє виратися з найтяжчого положення. Допоеми Іван Франко, сам звійний учений дослідник звіринної казки, додав прегарну розвідку: „ХТО ТАКИЙ „ЛИС МИКИТА“ ТА ВІДКИ ВІН РОДОМ. 144 сторінок. Багато ілюстрацій. Ціна 50 ц.

- 3) **КАЗКИ БРАТІВ ГРІМІВ.** Німці все славилися як оповідачі казок і байок. І їх казки мають свої питомі признаки, яких не мають казки інших народів. Браття Гріми, Якоб і Вільгельм, що жили при кінці 18-го й у першій половині 19-го століття, написали три томи казок. Українська Накладня видала в 1919 році вибір з тих казок (разом 4) з ілюстраціями. Ціна 20 ц.

- 4) **КАЗКИ ВІЛЬГЕЛЬМА ГАУФФА.** Автор, що жив на початку 19 століття й помер у 25 році життя, звійний як автор „Казкового альманаха“, з котрого походить отся збірка українською мовою в перекладах Харченка, Супруна, Корзуна й інших, під редакцією І. Труби, з 86 ілюстраціями, 128 сторінок. Ціна 60 ц.

- 5) **КАЗКИ БЕХШТЕЙНА.** Людвіг Бехштейн, німецький поет, повість з першої половини 19 століття, але в світі звійний як розслідник і збирач німецьких народних казок. Частина I. Сторінок 160. Багато ілюстрована. Ціна 50 ц.

- 6) **КАЗКИ БЕХШТЕЙНА (з малюнками).** Частина II. 112 сторінок. Ціна 50 ц.

- 7) **БАЙКИ ЛЯ ФОНТЕНА.** Іван Ля Фонтен, найславніший французький байкар, жив у часах гет. Богдана Хмельницького (родився 1621, помер 1695). Хоч двісті п'ятьдесят літ минуло від того часу, як він списував свої байки, вони ні трохи не постарились; ні мудрість, що в них міститься. Любомир Селянський зібрав їх 30. Видання „Загальної Бібліотеки“, ст. 72, образків 4. Ціна 20 ц.

- 8) **УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ (зо збірника І. Рудченка).** Прозою. 124 сторінки, з 42 рисунками Юрія Магальського. Ціна 60 ц.

- 9) **БАЙКИ ГЛБОВА (віршем),** найбільшого українського байкаря (з портретом автора і ілюстраціями). 64 сторінки. Ціна 20 ц.

- 10) **НАШІ КАЗКИ.** 5 українських казок, прозою. 50 сторінок. З ілюстраціями. Ціна 20 ц.

- 11) **БАЙКИ КРИЛОВА.** Віршем. Іван Крилов звійний московський байкар. Його байки переспівав українською мовою поет Богдан Лепкий. 48 сторінок. Ілюстрації (і портрет автора). Ціна 20 ц.

ЦІЛУ ЦЮ ЗБІРКУ КАЗОК І БАЙОК В 11 ТОМАХ, РАЗОМ ВАРТОСТІ З ДОЛЯРИ 90 ЦЕНТІВ, МОЖЕТЕ ДІСТАТИ ЗА ЦІНУ ВСЬОГО 2 ДОЛЯРИ 25 ЦЕНТІВ

Замовлення слати на адресу: „СВОБОДА“, 81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

НОВИЙ РІК ПРИНІС АСЕКУРАЦІЮ ПРАЦІ У ДВАЦЯТЬ ДВОХ СТЕЙТАХ

Перший раз в історії Америки забезпечення безробіття, віддавна відоме в європейських краях, сталося дійсною. Система компенсації безробіття почала функціонувати від 1 січня 1938 року в двадцяти двох стейтах і в Колумбійським Дистрикті. Закони об-безпечення безробіття будуть ступенно поширені на всі стейти до половини 1939 року.

Як безробітна людина може домогтися компенсації.

Треба мати на увазі той факт, що хоч федеральний уряд кооперує з кожним стейтом підчас виконання законів забезпечення безробіття, то примінення їх залежить від стейтів, а не від федеральної функції. Безробітна людина мусить зареєструватися в агентурі свого стейту, котра виконує закон, а її чеки безробітної компенсації, якщо вона до неї управнена, буде діставати з бюро Фонду Стейт-ового Обезпечення.

Щоб зрозуміти, як будуть переводити асекюрацію праці, треба взяти за приклад стейт Нью Йорк, де приблизно три мільйони робітників є управнені до забезпечення. Нюйорський закон забезпечення безробіття відноситься до кожного працевдавця, котрий наймає до праці чотирьох робітників або більше. У 1936 році такі працевдавці обовязані були платити один відсоток заробітної плати своїх робітників на фонд забезпечення безробіття. У 1937 році вкладки працевдавців виносили два відсотки від заробітків. Почавши від 1 січня 1938 року, працевдавці платять річно по три відсотки від заробітної плати на той фонд. Не вільно стягати з заробітної плати робітників на вкладки до фонду забезпечення безробіття.

У стейті Нью Йорк робітник є управнений до бенєфітів безробіття з днем 1 січня 1938, коли впродовж 1937 року якийсь час працював, а сума його заробітків рівняється не менше як вісімнадцять разів його бенєфіту за тиждень повного безробіття. Сума, платна тиждневими бенєфіта-

ми в Нью Йорку, сягає 50 відсотків заробітку пілого тижня, однак не більше як \$15 і не менше як \$7 тижнево. Наприклад, коли робітник працював у 1937 році, заробляючи по \$25 тижнево, то його безробітний бенєфіт буде виносити \$12.50 тижнево. Але коли він працював не менше як девять тижнів у 1937 році, заробивши не менше \$225, тоді може числитися на бенєфіти.

Це не важне, що безробітна людина вважає себе повноправною до бенєфітів безробіття, або вчисяє для себе компенсацію. Тими ділами займається Бюро Посередництва Праці стейту Нью Йорк, котре адмініструє дані закони. Кожна безробітна людина повинна перше всього записатися у Стейтовім Бюрі Посередництва Праці. негайне донесення про брак праці — це дуже важна справа, якщо робітник має вповні зберегти свої права. Для тої цілі є спеціальні формуляри, котрі можна дістати від працевдавця, або від одного з 120 офісів Бюра Посередництва Праці стейту Нью Йорк. Тільки впродовж січня можна вислати поштою донесення про безробіття й аплікації на працю, що становить складову цілість формуляра. Такі листи є вільні від поштової оплати. Після 31 січня 1938 року безробітний обовязаний особисто доручати карту до Бюра Посередництва Праці, котре є найближче до його місця замешкання або останнього заняття. Одна важна вимога у звязку з внесенням подання на бенєфіти безробіття це те, що кожний аплікант мусить мати число свого konta соціального забезпечення.

Три тижні мусить проминути від часу, коли безробітна людина зареєструється, і початком виплати бенєфітів. Підчас того часу Бюро Посередництва Праці буде старатися знайти деяку відповідну працю для такого числа робітників, яке зможе примістити.

У стейті Нью Йорк, подібно як у більшості інших стейтів, не більше як шіснацять тиждневих бенєфітів може бути виплачених за 52 тижні з черги.

Крім Нью Йорку отсі стейти небаром почнуть виплачувати бенєфіти безробіття: Алабама, Арізона, Каліфорнія, Конетикот, Луїзіяна, Мейн, Мериленд, Масачусетс, Мінесота, Нью Гемпшир, Норт Каролайна, Орегон, Пенсилвенія, Род Аланд, Тенесі, Техас, Юта, Вермонт, Вірджінія та Вест Вірджінія.

ФЛІС.

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ПЕРИН-ЕКСПЕЛЛЕР

ЧЛЕНИ І ЧЛЕНИЦІ У. Н. СОЮЗУ! ТІЛЬКИ ДО КІНЦЯ МІСЯЦЯ ЛЮТОГО 1938 РОКУ БУДЕТЕ МОГТИ НАБУТИ ЗА \$1, СЕБТО ЗА ЗВОРОТОМ ПОШТО-ВОЇ ПЕРЕСИЛКИ І ВИДАТКУ ЗА ОПРАВУ, ТУ ЦІННІСТЬ, ЯКОЮ Є ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА

З днем 1-го березня, 1938 р. ціна на цю Книгу буде вища, бо Книга піде в загальну розпродаж. Тому

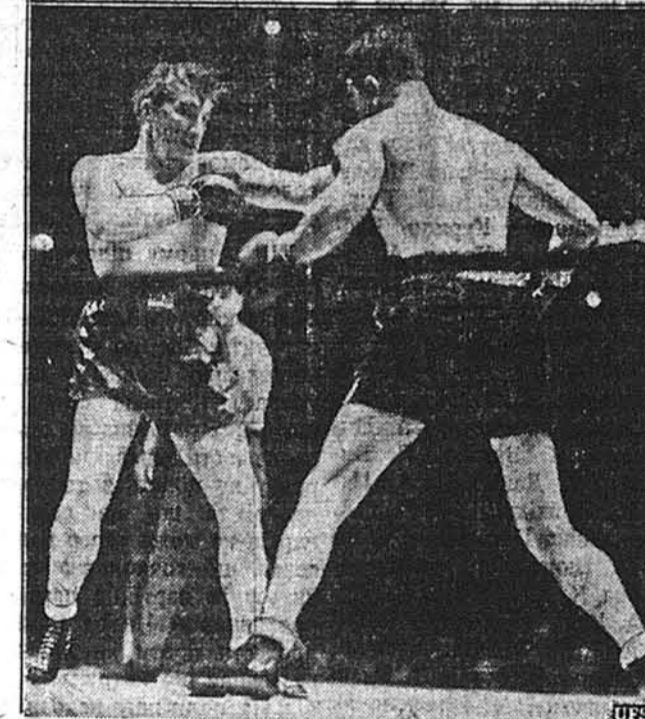
КОРИСТАЙТЕ З ЦЕЙ НАДЗВИЧАЙНОЇ ОФЕРТИ

І подбайте, щоб негайно набути ту Пропамятну Книгу, яка передає живо й правдиво все те, чим жило, про що мріяло й чого доконало старше покоління української іміграції в Америці, як теж і те, чим живе й що думає про нашу будучність в Америці — наше тут роджене покоління.

ВИСИЛАЙТЕ ЗАМОВЛЕННЯ НЕГАЙНО

як не до секретаря свого відділу, так прямо на таку адресу:

"SVOBODA" 81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ОСТАННІЙ БІЙ ЗА КУЛАЧНИЙ ЧЕМПІОНАТ.

Сцена з недавньої бійки між бувшим чемпіоном боксу великої ваги, Джімом Бредоком (направо) та валійським чемпіоном Англії, Томом Фаром (наліво), що відбулася в Медисон Сквер Гардені в Нью Йорку й покінчилася признанням перемогі Джімів Бредокові.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ПІКСКИЛ, Н. Я. На просятив цілих Лемківщини. Братство св. Петра і Павла, від 195 У. Н. С., мало свій річний мітинг. Зійшлися члени і члениці та склали свої вкладки. А по мітингу до-добрі господарі, Антоніна Вігуня, Марія Боболі і Целія Демчар, зладили для всіх спільну вечерю, до якої засіли як одна родина наші люди, що походять з Карпатської Магюри. Співали вони притім свої народні пісні і згадували старий край. Опісля Кипрія Острів забрав слово і сказав, щоб присутні при тім на-годі не забули про Рідний Край, жертвуючи щось на його цілі. За-ложив по \$1: К. Острів, А. Острів, А. Вігуня; по 50 ц.: П. Демчар, С. Боболі, Т. Острів, Вікторія Ембет, по 25 ц.: П. Вігуня, В. Мовчан, Е. Боболі. Разом \$5.50, які вислали через Об'єднання на просятив цілих Лемківщини. А. Вігуня.

ТОЛДО, О. ПІЛН

Коледи на народні цілі. Степан Гавриляк і Микола Ско-тницький, оба мешаючі в місті У. Н. С., пішли з власної волі по-жертвувати грошей на народні цілі. Не легко це їм було, бо украї-нці в Толдо не живуть разом, тільки порозкидані по місті і не-вже жуть у віддалі 18 миль, в прот-е згадані два громадяни не ждали-траху і пішли без нічного наказу з коледою. Батько було таких укра-їнських громадян, що коледників ра-до витали. Але були і такі, що го-називають себе патріотами, читають українську пресу, а проте не дали нічого. Деякі ще й висварили та ка-зали: «А скільки ви в мене флашюк молока купили, щоб я вам дав коледу». Забували вони, що во-дляники не ходили коледувати для себе, тільки на народні цілі, а та-кож забували про те, що до їх склепу далеко і коледники не могли йти три миль по флашюк молока.

Та, не звертаючи уваги на ті ви-падки, яких встали відносно, було небагато, далеко більше громадян зрозуміли свій національний обов'язок і ширі прийняли коледників. Зложили: Д. Медський \$2; по \$1: М. Білан, Н. Білан, Л. Білан, С. Гаври-ляк, Н. Скотницький, І. Бурак, Г. Миськів, М. Чорний, Т. Василюк, Н. Котвич, М. Блясцький, П. Юр-кевич, М. Ковч, П. Микільський, П. Нічпор, М. Кослина, С. Тягелко, В. Коменаш, Д. Івасюк, І. Кульма-тницький, Е. Улісько, І. Федчук, Н. Білецький, Ф. Ловак, Ф. Жуківський, П. Збонкевич (старий), Ю. Лішук, А. Улісько, М. Крохмальна, Т. Та-нашчук, П. Климентович 50 ц.; М. Тимків 25 ц. Разом заколедувано \$32.75, з чого вислали через Об'єд-нання \$25 на Рідну Школу \$10, на літальців \$10 і \$5 на визвольну бо-ротьбу. Решта грошей осталася в місцевій відділовій касі. І. К.

Та, не звертаючи уваги на ті ви-падки, яких встали відносно, було небагато, далеко більше громадян зрозуміли свій національний обов'язок і ширі прийняли коледників. Зложили: Д. Медський \$2; по \$1: М. Білан, Н. Білан, Л. Білан, С. Гаври-ляк, Н. Скотницький, І. Бурак, Г. Миськів, М. Чорний, Т. Василюк, Н. Котвич, М. Блясцький, П. Юр-кевич, М. Ковч, П. Микільський, П. Нічпор, М. Кослина, С. Тягелко, В. Коменаш, Д. Івасюк, І. Кульма-тницький, Е. Улісько, І. Федчук, Н. Білецький, Ф. Ловак, Ф. Жуківський, П. Збонкевич (старий), Ю. Лішук, А. Улісько, М. Крохмальна, Т. Та-нашчук, П. Климентович 50 ц.; М. Тимків 25 ц. Разом заколедувано \$32.75, з чого вислали через Об'єд-нання \$25 на Рідну Школу \$10, на літальців \$10 і \$5 на визвольну бо-ротьбу. Решта грошей осталася в місцевій відділовій касі. І. К.

Рахунок астронома.

Астроном Роберт Бол відві-дав раз велику англійську фа-брику ниток. Власник, що опроваджував астронома, по-яснив гордовито, що його фабрика така велика, що за один день видає на базар 155 мільонів миль готових ниток. Бол узав спокійно записник, став рахувати, писав щось кілька ескунд, а потім сказав до фабриканта: — Коли так, то ви не по-требувалиб доше працювати як двіста літ, щоб зготовити одну нитку, яка йшлаб від ва-шого фабричного комнина до неперушної зорі!

— Ви знайшли цей пер-стеня? — Так. — Чомуж ви не занесли його до поліційного комісаріату? — Я думав, що не треба, бо... — Бо що? — Бо на перстені був напис: двій навівки

РИБКИ, ЩО ЗА П'ЯТЬ ХВИЛИН МОЖУТЬ ЗІСТИ ЛЮДИНУ

Риби у штучній морській воді. На двох поверхах величез-ного паризького Акварія Про-кадеро усталили 14 великих басенів і сто менших. У кож-ному басені є вода, що хеміч-но зовсім така сама, як вода тієї частини океану, в якій жи-вуть дані риби. Зпочатку хоті-ли доставляти до басенів во-ду з океанів, та показалося, що підчас транспорту води ги-нуть з причини недостачі мік-ро-скопійних творин, головно рачків, якими живуть риби.

Тому то в лабораторіях при паризькій акварії стали фаб-рикувати штучну воду різних океанів і моря. Хеміки знають точно склад води Атлантич-ського океану, Середземного моря, Тихого океану і т. д., розпускають у дистильованій воді ріжні солі, докладаю в тій пропорції, яка є у воді да-ного моря. Гості, що прихо-дять до акварія, можуть ба-чити, як робиться штучна мор-ська вода.

Цікаві є там риби електрич-ні угри. Тіло тих риб у формі черетана може виладувати з себе електричне напруження зі силою 500 до 600 вольт і кілька ампер. У ріках Півден-ної Америки є такі електричні угри, що коли їх діткнеться кінь або бик, паде наче вбитий громом.

Або т. зв. пірані. Це мале-сенкі, ворухкі яснобарвні риби з ріки Амазонки і її до-пливів. Мають гострі зуби, на-че пила, а живуть мясом. Пла-вають величезними стадами і кидаються на буйволів, людей і взагалі на всяке створіння, що бродить рікою чи перепли-ває її. Кидаються ті риби на всяке створіння і до п'ятиох хвилин зідають його. Коли од-нин туземець необережно пу-стився перепливати ріку, в я-кій були пірані, за п'ять хви-лин витягнули таким уже чи-стисенько обіджений кістяк. До Парижа привозять піранів в окремих посудинах, по одній риби в кожній, бо інакше во-ни зіли би одна одну.

— Ви знайшли цей пер-стеня? — Так. — Чомуж ви не занесли його до поліційного комісаріату? — Я думав, що не треба, бо... — Бо що? — Бо на перстені був напис: двій навівки

DRIBNI OGOLOSHENNYA. ОФЕРТА No. 1. Календар Червоної Калини 60 ц. Говни Мана України кольорова 50 ц. Кішениковий Календарик 10 ц. Все за ОДНОГО доллара. Замовлення разом доларом впи-сати в листі Addressate: 23-33 S U R M A 317 E. 14th St., New York, N. Y.

На всіх імпрезах і весіллях "Радіова Оркестр" М. А. СЕРБЕНСЬКОГО. Обслуговує і найрибагачіливіш. 189 AVE. A, NEW YORK CITY. Телефон: ALgonquin 4-4957

ВЗОРИ. Квітка, лютки до ви-швання D. M. C. і стемповані рич. На стемповані рич. Пи-сати по каталогу до: UKRAINIAN BAZAAR, 97 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ. Європейський спеціаліст. Гострі й хронічні недузи чов-віка і жінок — Шкіра й рич. 223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14. Офісові години 10-8; неділя 11-2. Жінка-доктор до обслуговує. Проміш X & флюороскоп \$2.00

ВОЛОДИМИР БОЙКО. УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. Занимається похоронами в БОСТОНІ, МАСС., І ОКОЛИЦІ. Обслуга шкура і чесна. WALTER V. BOYKO 40 LEVERETT STREET, BOSTON, MASS. Telephone: Capitol 5461.

МІРОН ЛІТВІН. УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. Без ріжниць, як далеко позз Ньюарком. Вразі потреби теле-фонуйте до нас. Обслуга шкура і чесна. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА. УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. Занимається похоронами в БРОКХ, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ. 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО. Новий Український Ундертейкер заряджує погребани по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO. Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified Funerals as low as \$150. Telephone: Orchard 4-8088

Лікар-дентист перерігнув сво-го синка через коліно, щоб його — скротити штани. — Чекай, татку, каже синюк — насамперед заморози мені це місце.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(70)

Бравн почав проти думки Сборова гарячо протестувати. «Я ніяком не думаю покидати товариства», говорив він. «Я тримаюся гурту так довго, як довго мені захочеться. Я га-даю, що в тих диких нетрах пані Джейн ще нераз буде потребувати моєї помочи. Крім того ми умовилися, що будемо пробувати відшукати дике африканське племя, що знає тайну молодості».

Джейн притакнула його сло-вам і звернула розмову на щось інше: «Порішавши по-ложення Бравна, ми верстань-мо далі про це говорити. Ми маємо перед собою ще одно дуже прикре завдання: муси-мо поховати тіло княгині». Після цього вони взялися до роботи. Та коли прийшлося копати гріб, то показалося, що треба це робити тою со-кірою, що нею вбито княги-ню.

Коли це сумне завдання бу-ло виконане, Джейн приказа-ла всім членам товариства по-дбати про те, щоб кожний оув добре наїджений, бо не-бавом усі вони вирушать у далеку дорогу. Анета пекла для цілого товариства стейки з убитої антильопи. Притім вона недалеко вогню щось за-глянула. Приглядаючись ближ-че, вона побачила, що це о-гарок з плаща князя.

На цьому огарку залиши-лись були ще два гудзюки, які виразно вказували, до кого належав плащ. Чому його спле-лено? Хто мав у тому який інтерес? Швидкий мозок Ане-ти скоро подумався, що це Сборов мусів спалити плащ, бо він був закріпавлений. Во-на цілий час підозривала кня-зя в поповненні цього морду, а тепер мала на це докази.